

Están empezando a pasar os tempos en que a agricultura ecolóxica era contemplada como unha filosofía de vida, esgrimida por catro tolos excéntricos, como un xeito de autoabastecerse cultivando a propia horta. Se ben é verdade que quizais esa filosofía conseguiu popularizarse e seguir sendo o motor do movemento ecolóxico, hoxe fíxose máis mundana e o que move á xente a demandar alimentos ecolóxicos é a preocupación por consumir alimentos sans, e dende logo, non están dispostos a cultivalos.

O romanticismo tamén fuxiu dos produtores, que ven este novo sector como unha fonte máis de ingresos unha posibilidade de diversificar a súa produción, de sacar maior marxe dos produtos ou de fuxir das temidas cotas e multas á produción de excedentes. As técnicas de produción avanza tamén de día en día e hoxe a agricultura ecolóxica non é nin moito menos sinónimo de agricultura atrasada e de baixo rendemento.

Até o de aquí a reflexión pode parecer coherente e atinada, sobor de todo se vivimos nun país desenrolado e entre persoas familiarizadas co sector: técnicos/as, ecoloxistas, consumidoras concienciadas/os. Por suposto a reflexión sería ben distinta feita dende un país donde a poboación está na súa maioría subalimentada ou onde incluso morre de fame. E sin ir tan lonxe, no noso propio entorno existe moita xente que se ve obrigada a comer "de oferta", porque non pode acceder ós produtos de primeira. É difícil que estas persoas se conciencien de pagar un pouco máis por produtos ecolóxicos ou de que é necesario reducir e desintensificar a produción porque hai excedentes de alimentos.

Debemos partir pois da seguinte premisa: á hora de producir alimentos en agricultura ecolóxica: temos que ser capaces de alimentar a toda a poboación e ademais a un prezo que poida pagar esa poboación, senón queremos atoparnos producindo para unha élite social. Penso que é posible acadar este equilibrio, sobor de todo porque producir ecolóxicamente pode e debe ser máis barato. O nº de calorías necesarias para producir unha caloría de ali-

AS PERSPECTIVAS DA AGRICULTURA ECOLÓXICA NA GALIZA

Begoña de Bernardo Niño

mento é de 0,01-0,05 na agricultura tradicional, 0,5-0,9 na cria ecolóxica de gando e sube a 5-10 na cria de bobino para carne convencional e a 500 no cultivo en invernadeiro (Neira, 1993). E isto sin internalizar os costes ecolóxicos que xenera a produción convencional. Sin embargo o público sigue pensando na súa maioría (56%, segundo unha enquisa) que o prezo destes produtos é demasiado elevado (Ernest Vals i Ramón, 1993).

SITUACIÓN ACTUAL DO SECTOR

COMERCIALIZACIÓN

Actualmente hai unhas 200.000 has. cultivadas en agricultura ecolóxica en Europa. Francia, Alemaña e o Reino Unido representan o 80% desa superficie. O valor relativo con relación ó total é aínda pouco importante (0,12% da S.A.U.) (Vals i Ramón, 1993)

Os maiores consumidores de produtos ecolóxicos son do Norte. As producións do Sur (Italia, Estado Español) están enfocadas cara ó mercado exterior en gran medida.

A gama de produtos é moi ampla e moitos son xa realizados baixo cultivo forzado. A produción non ten moitas limitacións técnicas; as maiores dificultades atópanse nos produtos animais (carne, leite, ovos,...), os elevados costes de produción traducen-se nuns prezos demasiado altos.

Por outra banda recentes estudos de mercado indican un medre exponencial da demanda de produtos bio.

No Estado Español o desenrolo do sector é moi desigual dunhas Comunidades a outras. Podemos atopar países como Cataluña, con 116 explotacións inscritas no CRAE (Consejo Regulador de la Agricultura Ecolóxica) no ano 1992, e 3792 ha. en produción ó lado doutras coma Galiza que no mesmo ano só tiña unha explotación de 0,6 ha. inscrita. Andalucía tamén é das Comunidades máis adiantadas neste senso, con 106 explotacións inscritas, seguidas da C. Valenciana (58), Murcia (29), Canarias (24) etc. (Datos do CRAE do ano 1992)

As principais producións céntranse en cítricos, horta, arroz, aceite e aceitunas, froitos secos e froita dóce.

En canto ó sector transformador, Cataluña conta xa na actualidade con 40 industrias que elaboran pan e derivados de cereais, aceite, concentrados, leite, soxa e derivados, mermeladas, etc. Hai casos, coma os elaborados de cereais en que a materia prima impótase de Francia.

A maioría da produción vai para a exportación, sobre todo a Alemaña, Holanda, Suiza, Reino Unido. Os derivados de cereais consúmen-se no mercado interior e a carne, derivados lácteos e ovos tamén.

Agricultura ecolóxica

Os puntos de venta van desde herbolarios e tendas de dietética (produtos envasados) ate tendas especializadas (as máis axeitadas pero as menos extendidas), pasando por grandes superficies, cooperativas de consumidores ou venta directa en mercados e na propia granxa. A viabilidade e o medre do sector dependen de que se desenvolvan canles de comercialización tanto no que se refire á distribución, coma ós puntos de venda, e sobre todo de que se proporcione unha boa información ó consumidor.

¿QUE PASA NA GALIZA?

Se nos fiamos dos datos da CEE ou de países coma Cataluña, onde o sector está xa moi desenrolado, podemos enganarnos todo o que queiramos pero a realidade do noso entorno máis próximo é ben diferente. Aínda que según os expertos/as o noso país é idóneo para a produción ecolóxica (parcelación do terreno, convivencia entre agricultura e gandería, pervivencia da asociación de cultivos, etc.) hai moitos outros aspectos que aínda non están ben desenrolados para aceptar estes produtos.

Dunha pequena sondaxe, que se iniciou na cidade da A Coruña entre consumidores e detallistas, e que aínda non está rematada, podemos tirar xa algunhas conclusións:

- Practicamente non hai puntos de venda de produtos ecolóxicos etiquetados (con etiqueta do CRAE). Soio se constatou a súa presenza no caso de "El Corte Inglés" e soio contaba con limóns, laranxas e cenouras.

- Hai grande cantidade de herbolarios e tendas de dietética que teñen algúns produtos envasados non perecedeiros, cuido principal inconvinte é que son caros polo que son consumidos cáseque sempre como produtos de rexime; ademáis dado o carácter de parafarmacias que poseen este tipo de establecementos, non hai hábito de ir a mercar a eles produtos de consumo habitual.

- A nivel de consumidores/as conséntase un gran confusión e desinformación do que son os produtos ecolóxicos. Aínda que aproximadamente a metade das persoas entrevistadas afirman saber o que son, logo identifícanos cos produtos que adquiren no mercado ou con produto galego, da terra, do país,...

- Cando o concepto se explica ben, a maioría dos/as consumidores/as afirman que estarían dispostos/as a mercalos, sempre que non fosen moito máis caros.

- En canto ós detallistas (fruterías, postos de mercado e ultramarinos) entre eles o coñecemento do término é maior e incluso hai unha minoría que se amosa moi interesada en poder ofrecer este tipo de produtos no seu

establecemento, pero tamén hai en xeral certa confusión. Algúns afirman vender este tipo de produtos polo feito de que coñecen a súa procedencia, dalgún agricultor que afirma cultivar sen química, pero a etiqueta do CRAE non a teñen.

A maioría destes detallistas afirma que non teñen estes produtos á venda porque ninguén lle los ofertou pero que estarían dispostos a intentar comercializalos se alguén o fixese e pensan que terían boa acollida entre o público. (Pura Ferreño, Begoña de Bernardo, 1994).

Por último e pensando nos produtores que poidan estar interesados nesta alternativa é interesante destacar o seguinte:

- Poden existir dificultades no abastecemento de abonos, tratamentos sanitarios ecolóxicos, etc. Ó non estar o sector desenvolvido son difíciles de conquistar e caros.

- Dificultade de penetración no mercado. Como se dixo antes, moita da produción doutras partes do Estado esta-se exportando.

- É necesario un labor de información ó consumidor que lle ofrezga garantías e confianza, e é preciso

diferenciar moito o produto. É imprescindible comercializar coa etiqueta CRAE. De nada sirva que produzámos en agricultura biolóxica se non somos nós mesmos conscientes ou se non facemos conscientes ós demais. Se queremos que o consumidor se pase ós produtos bio hai que lograr que os perciba como superiores.

- É preciso producir para vender ó mesmo prezo ou como moito a

un 10-15% por encima da agricultura convencional.

A agricultura biolóxica pode ser unha boa alternativa para Galiza dada a súa estrutura rural. Dende sempre son apreciados os nosos produtos e identificados como naturais. Debemos aproveitarnos desa imaxen de "atraso" que ten a nosa agricultura para saltar por riba da era produtivista e situarnos na vangarda das novas tendencias agrícolas. ■

◆◆◆
**Produtos bio-
produtos
ecolóxicos:
alimentos sans, a
maioría da xente
afirma que estaría
disposta a mercalos,
sempre que
non fosen moito
máis caros**
◆◆◆